

րավերը և վերադառնալ անոր ծոցը, իրավամբ նպաստելու համար անոր վերելքին ու վերաշինության գործին:

Հայրենիքը պետք ունի աշխատող բազմակներու Սփյուռքի հայութիւնն ալ ազատվելու համար միանգամ ընդմիշտ թափառական կյանքն, պետք ունի որոշ և հաստատուն կոտանի մը, հաստատելու համար իր բույնը, իր ընտանիքը: Այդ հաստատուն կոտանը միմիայն հայրենիքը կրնա ըլլալ: Ուրիշ ամեն երկրի մեջ օտար է ան, ինչ որ ալ ըլլան քաղաքական տիրող պայմանները:

Ուտի, երբ սկսին արձանագրութիւնները, ամեն հայ քարտի արձանագրվիլ առաջին առթիվ: Ասիկա ստիպողական բան մը չէ, ալ առիթ մըն է անոնց, որ կփափափին հայրենիք երթալ ու հոն հաստատվիլ: Ասիկա բարոյական պարտականութիւն մըն է:

Շատեր կվախնան երթալն, այն մտահոգութիւնով, որ անծանոթ են տեղվույն պայմաններուն: Ինչ որ ալ ըլլան այդ պայմանները, մեր ներկա պայմաններն լավ ըլլալու են: Այցելեցեք Անդրնահրի գաղթականները, մտեք Սանճագ, Թիրո և ուրիշ քեմերը, և պիտի համոզվիք որ ատկե ավելի գեշ վիճակ չկրնար ըլլալ. ոչ ալ անոնցմն ավելի հին ու խարխուլ հյուղակներ կարելի է երևակայել: Հայաստանի ընծայելիք պայմանները ինչ որ ալ ըլլան, Անդրնահրի պայմաններն շատ ավելի լավ ըլլալու են:

Ներգաղթողներուն կսպասեն հետևյալ առավելութիւնները.—

1. Հայրենի հողը, ուր իրենց զավակները կրնան հաստատվիլ, առանց ուծանալու և կորսուելու վախին:

2. Բնակարան մը, որ Անդրնահրի տունն-

րեն ավելի լավ պայմաններ պիտի ունենա և առաջն ալ բանջարանոց մը:

3. Գործ և զբաղում ըստ յուրաքանչյուրին կարողութեան և կարիքին: Անգործութեան վախ չի կա հոն: Իսկ հոս հայուն մեծագույն մտահոգութիւնն է այդ:

4. Ձրի ուտում ամեն հայու որդվույն. ընդունակներուն ալ բարձրագույն ուտում՝ ձրի ըլլալու պայմանով:

5. Բժշկական և առողջապահական լավագույն պայմաններ:

6. Հանգստի և վաչելքի դուրսութիւններ, որոնցմն զուրկ ենք հոս:

7. Ապահովութիւն՝ ծերութեան և հիվանդութեան դեմ, և այլն:

Այս բաները արդեն բավականաչափ խըթան մըն են հայրենիք երթալու Սփյուռքի հայութիւնը այս հիշված բաներն զուրկ է և զուրկ պիտի մնա միշտ սփյուռքի մեջ:

Շատեր ալ կառարկեն թե ներգաղթ կարելի չէ, եթե նոր հողեր չկցվին Հայաստանի, որովհետե ներկա Հայաստանը փոքր է և ի վիճակի չէ նոր բնակիչներ ընդունելու: Սըխալ է այս կարծիքը: Ներկա Հայաստանը կրնա իր ներկա բնակչութեան գեթ կրկինը ապրեցնել, չըսելու համար ավելին: Մնաց որ ներգաղթի հրավերը պատրաստող Հայաստանի վարիչները կկարծենք թե այդ առարկողներուն շափ խելք ունին: Եթե Հայաստանն ի վիճակի չըլլար նոր բնակչութիւն ապրեցնելու, անոնք պիտի շարտոնեին ներգաղթը:

Արդ, առանց ականջ դնելու հաճախ դիտումնավոր զրույցներու, պատրաստվինք արձանագրվելու պաղարշուն և հանդարտ մտքով: Մինչ այդ ամեն մարդ պարտի իր գործով զբաղելու:

Հ. ՍԱՐԳԻՍՅԱՆ

(«Առաւօտ» հունվ. 25 1946 թ. Պեյրոպ)

Դ Ե Պ Ի Հ Ա Յ Ր Ե Ն Ի Ք

Դո՛ւ կենսապարար մեր Հայրենիք, երբ այսօր մեզ կկանչես՝ մի՞թե կարելի է ապրել առանց քեզ, նույնիսկ մեր մեջը. երբ մեր ակնարկները կարոտակեզ քեզ է՞ն ուղղված քառորդ դար, որ կյանք մը ըսն է: Եվ այսօր երբ մեր աչքերուն առջև սրփուտած է քու քաջարի զավակներուդ գործերը զարդարուն, ու ջանքերը պտղալի, որոնք մեր հոգիները հպարտութեամբ և մեր սրտերը ցնծութեամբ կլեցնեն: Մի՞թե կարելի է այլևս տարիլ առանց քեզ, Երբև: Մեր

միտքը՝ համակ մեր էութիւնը նետահար թռչունի մը նման թևը բացած վարկյան առաջ գիրկդ նետվիլ կուզե: Թող ամպերն ու խավարը մշուշով ծածկել ուզեն մէկ ճամբան, բայց երբեք քայլերնիս պիտի չհապաղին: Խավարը չի կրնար խոռվել մեր հոգիները, զի քաջ գիտենք թե խավարը քեզմն հեռի, քեզմն զուրկ մնալն է ու գիշերը՝ քեզի մոռնալն է, մեր լույս հայրենիք:

Եվ այսօր, այս օտար աստղերուն ներքև տակավին պլպլացող մեր կյանքը ինչ որ

կերպագծ, ինչ որ կերակրայն ու դեռ ինչ որ մեր հոգիներու ցանկություններն ու մեր ձգտումներու հորիզոնն անհունապես վեր են՝ անոնք քուկը են ու քու մայրական սրտեղ կբխին, դուն ինքդ ես այդ բոլորը: Եվ եթե կա մեր կյանքին գերադույն նպատակ մը, այդ քեզ հասնիլն է, քու մեջ թափվիլն է ու մայրական կուրծքիդ խոչոտված սրտերնիս սեղմելն է: Առանց քեդի միթե կարելի է նպատակ, դուն ինքդ ես նպատակ՝ Մայր Հայրենիք:

Ա՛խ, օտար արևը շրջով մեր կյանքը շուշան, սոսին ու վարդ այլ՝ սոսկ կակաչ մը նահատակվածներու ոսկրածածկ անապատին մեջ. և մենք՝ մեծ եղեռնի զարհուրանքներն խելագարած, անմխիթար ու անկարեկիր երբ ցրիվ եղանք անգութ դահիճի ձեռամբ շորս ծագը աշխարհի, լաց ու մեռմուռ քամելով, մեր այդ ծով ցավին ո՞վ գթաց, ո՞վ խղճաց: Ո՛ր ռբ, իսկ դո՛ւ, դու լացի՛ր, մայր հայրենիք: Ա՛հ այդ լացդ, լացդ քեզ ցնցեց ու քաջարի զավակներդ ոտքի հանեց, կրկին կուրծք տալու մահ սիրող գազանին դեմ: Զավակացդ պայքարը

սուրբ էր ու վսեմ: «Զի ինչ կա թանկագին քանզ մարդկային կյանք», ըսված հրիտակն իմաստովյանը արձագանքեց քու քաջարի որդոց սրտից մեջ, և այդ արձագանքը հաղթանակն իսկ եղավ: Եվ այսօր այդ հերոս զավակներուդ հոգին հաղթանակի հպարտությամբ լեցված երբ արյան դաշտից տուն կդառնան, իրենց եղբայրասեր ու անձկալից աչքերը ուղղած դեպի մեզ, կանչում են ձեզ, հրավերն կուղղեն: Կանչ մը որ մեր հոգիները կվերացնեն ու մեր կակաչ սիրտերը շուշանի կվերածեն՝ կյանքի խանդովը գեղուն: Մի՛թե կարելի է այլևս ձեզմե հեռի ապրիլ ու այլ տեղ բարիք փնտռել, երբե՞ք: Եվ այս բանին գիտակից ու հավատալոր հոգիքը մեր քեզ կփնտռեն Մայր Հայրենիք, կուրծքը ալիքներուն տվող նավուն պես: Ամենի ալիքներ թող ծեծեն մեր կուրծքերը, փոթորիկն ու մահը թող սպառնան, պիտի շընկերվինք մահվան սպառնալիքեն՝ քաջ գիտնալով թե մահը՝ ապրիլն է առանց քեզի, մեր կենսատու Հայրենիք:

ՏԱՐՈՆՑԻ ՀՈՒՍԱԿ
(«Առաւօտ» փետրվ. 21 1946 թ.)

ԼԵՎՈՆ ԲՋՆՈՒՆԻ

ՏԱՐԵՔ ԻՆՁ ՏԱՐԵՔ ԵՐԿԻՐՆ ՀԱՅՐԵՆԻ

Հայրենի հողի կարոտն իմ հոգում,
Ես մտառում եմ հեռու ափերում.
Տարեք ինձ գմուլստ դաշտերը բերրի,
Տարեք ինձ, տարեք երկիրն հայրենի:

Թող տեսնեմ ծփան արտերը ոսկի
Լսեմ երգերը մարտի ու կոշի.

Նստեմ ես արծաթ ջրերի յափին
Գիտեմ ձեր դյուբոզ մարտական երփին:

Ու նայեմ, նայեմ շաբեբիւն անվերջ.
Ձեր սիրտը դենեմ հիվանդ սրտես մեջ,
Որ ես էլ լինեմ ձեզ նման զինվոր,
Որ ես էլ լինեմ ձեզ նման հոր:

(«Լեռածնունդ» թիվ 240 1945 թ. Թեհրան)

Ն Ե Ր Գ Ա Ղ Ք

Ներգաղթի հեռագրին հրատարակությունը մեր նախորդ թվին մեջ, ընդհանուր խանդավառություն ստեղծեց Պաղեստինի հայ գաղութին մեջ:

Յաֆայեն, Երուսաղեմեն և այլ շրջաններն զանազան գրություններ ստացանք, որոնցմով շատ մը ազգայիններ կուզեն իմանալ թե երբ պիտի սկսվի ներգաղթի արձանագրությունը:

Խանդավառությունը ընդհանուր է. առանց դավանանքի, դասակարգի և կուսակցական խտրության:

Ներգաղթող հայերու Ընդունման և Տեղա-

վորման Կոմիտեին կողմն ուղարկած հարցարանը պարզ է ինքնին:

Մայր Հայրենիքի կառավարությունը հարց չի դնել թե ներգաղթողը ի՞նչ կրոնքի կամ ի՞նչ կուսակցության կպատկանի և կամ հասարակական ի՞նչ դիրքի վրա կգտնվի ան. բավական է, որ հայրենասեր հայ մը ըլլա ներկայացողը:

Ազգահավաքումի կոչ մըն է, որ կուղղե Սովետական Հալաստանի Կառավարությունը աշխարհացրիվ բոլոր հայերուն անխտրո իսկ արտասահմանի հայությունը մեկ մարդու նման իր պատրաստակամությունը կը-